ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਕੁਮਾਰ ਤਿਵਾਰੀ

ਬਨਾਮ

ਸਕੱਤਰ ਗ੍ਰਹਿ, ਸਿਵਲ ਸਕੱਤਰੇਤ ਲਖਨਊ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

(2019 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1015)

09 ਜੁਲਾਈ, 2019

[ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੌਲ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਮ. ਜੋਸੇਫ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ, 1973:

s.173 - ਅਧੀਨ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ - ਧਾਰਾ 498A, 304B ਅਤੇ 201 IPC ਅਤੇ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ss.3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ - ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ - ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ - ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ - ਹੋਈ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰੇ - ਫਰਜ਼ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਇਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ 190(1)(ਬੀ) ਜਿਸ ਲਈ 200 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। - ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਉਪਾਅ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰੇ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ 200 r/w ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਵੇ। s.202 Cr.P.C. - ਜੇਕਰ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤਹਿਤ 200 r/w ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ। s.202 Cr.P.C. - ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ:

ਧਾਰਾ 226 - ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ - ਦਾ ਘੇਰਾ - ਆਯੋਜਤ: ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਮਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ

ਹੋਲਡ: 1. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਲਏ ਗਏ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਜੇ ਵੀ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਵਚਨਬੱਧ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ, ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। [ਪਰਾ 25] [1132-ਈ-ਜੀ]

2. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 173 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ, ਇਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ, ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ, ਕੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਰਦੇ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। [ਪਰਾ ੨੬] [੧੧੩੨-ਹਿ; 1133-ਏ-ਬੀ]

3. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਂਦਿਆਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ

ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨੱਥੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪਾਰਾ 27 ਅਤੇ 29] [1133-ਸੀ; 1134-ਬੀ-ਸੀ]

4. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਮਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 30 ਅਤੇ 32] [1134-ਈ, ਜੀ; 1135-ਏ]

5. ਮੁਹੰਮਦ ਯੂਸਫ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਲਿਆ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ, ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਅਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ, ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਵੱਖਰਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। [ਪਾਰਾ 34 ਅਤੇ 36] [1135-ਜੀ; 1136-ਏ, ਐੱਫ]

*ਮੁਹੰਮਦ ਯੂਸਫ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 2008 CriLJ 493 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

6. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਿਆਨ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੰਨ ਕੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਜੇਕਰ ਉਹ

ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਅਤੇ 202 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਿੱਟਿਆਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਾਵ, ਜੇਕਰ ਸਮੱਗਰੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਮਨਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 190(1)(ਬੀ) ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਤਹਿਤ ਗਵਾਹ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਉਪਾਅ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰੇ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਵੇ। 202 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪਰਾ ੪੧] [੧੧੩੭-ਈ-ਹ; 1138-ਏ-ਬੀ]

7. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਹੈ। ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਸੂਚਨਾਕਰਤਾ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਦਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਚੈਪਟਰ XVI ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪਰਾ 42] [1138-ਸੀ-ਡੀ]

8. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੂਚੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ। [ਪਰਾ ੪੫] [੧੧੩੯-ਜੀ; 1140-ਏ-ਬੀ]

9. ਅਪੀਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਅਤੇ ਆਗਿਆ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਸਹੁਰੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਾ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਧਿਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 190(1)(ਬੀ) ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਆਧਾਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 46, 47, 48 ਅਤੇ 49] [1140-ਸੀ-ਜੀ]

ਕਾਸਿਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 1984 CrlLJ 1677– 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਮਹਾਬੀਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਗਰਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਏਆਈਆਰ 1958 ਓਰੀ. 11; ਵੀਰੱਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ. ਭੀਮਰੇਡੱਪਾ 2002 CriLJ 2150 (ਕਰਨਾਟਕ) - ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ।

ਅਭਿਨੰਦਨ ਝਾਅ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿਨੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ [1967] 3 SCR 668 ; ਐੱਚ.ਐੱਸ. ਬੈਂਸ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਮਾਲ ਸੇਵਿੰਗ-ਕਮ ਡਿਪਟੀ ਸੈਕਟਰੀ ਵਿੱਤ, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ) (1980) 4 SCC 631: [1981] 1 SCR 935; ਮਹੇਸ਼ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਬੀ. ਜਨਾਰਦਨ ਰੈਡੀ (2003) 1 SCC 734 : [2002] 4 Suppl. SCR 566 ; ਗੰਗਾਧਰ ਜਨਾਰਦਨ ਮਹਾਤਰੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2004) 7 SCC 768 : [2004] 4 Suppl. SCR 772 ; ਕਿਸ਼ੋਰ ਕੁਮਾਰ ਗਿਆਨਚੰਦਾਨੀ ਬਨਾਮ ਜੀ.ਡੀ. ਮਹਿਰੋਤਰਾ (2011) 15 SCC513 ; ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2014) 13 SCC 133 ; ਆਈਰਿਸ ਕੰਪਿਊਟਰ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਅਸਕਰੀ ਇਨਫੋਟੈਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (2015) 14 SCC 399 ; ਰਾਧੇ ਸ਼ਿਆਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਛਬੀ ਨਾਥ ਅਤੇ ਹੋਰ (2015) 5 SCC 423 : [2015] 3 SCR 197 ; ਸੂਰਿਆ ਦੇਵ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਰਾਏ ਅਤੇ ਹੋਰ (2003) 6 SCC 675 : [2003] 2 Suppl. SCR 290 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ [

1967] 3 ਐਸਸੀਆਰ 668 ਪੈਰਾ 13 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[1981] 1 ਐਸਸੀਆਰ 935 ਪੈਰਾ 15 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2002] 4 ਸਪਲ. SCR 566 ਪੈਰਾ 18 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2004] 4 ਸਪਲ. SCR 772 ਪੈਰਾ 19 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

(2011) 15 SCC 513 ਨੇ ਪੈਰਾ 22 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ

(2014) 13 SCC 133 ਨੇ ਪੈਰਾ 24 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ

[2015] 3 ਐਸਸੀਆਰ 197 ਪੈਰਾ 30 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

[2003] 2 ਸਪਲ. SCR 290 ਨੂੰ ਪੈਰਾ 30 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

2008 CriLJ 493 ਨੇ ਪੈਰਾ 34 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਏਆਈਆਰ 1958 ਓਰੀ. 11 ਨੂੰ 42 ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ

1984 CrlLJ 1677 ਪੈਰਾ 42 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

2002 CriLJ 2150 (ਕਰਨਾਟਕ) ਨੇ ਪੈਰਾ 44 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ

(2015) 14 SCC 399 ਪੈਰਾ 49 C ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2019 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1015।

ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 21.09.2017 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਲਖਨਊ ਵਿਖੇ ਬੈਂਚ ਵਿਵਿਧ ਵਿੱਚ। 2008 ਦਾ ਸਿੰਗਲ ਨੰਬਰ 5202।

ਰਤਨਾਕਰ ਦਾਸ, ਸ੍ਰ. ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰੋਹਿਤ ਪਾਂਡੇ, ਪ੍ਰਭੂ ਸਿੰਘ, ਮਿਸ. ਸੁਕ੍ਰਿਤੀ ਚੌਹਾਨ, ਜੈਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਸੀ.ਡੀ., ਮਿਸ. ਤਰੁਣਾ ਅਰਧੇਂਦੁਮੌਲੀ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਵਰਦ ਦਿਵੇਦੀ, ਐਡਵ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਵੀ. ਸ਼ੇਖਰ, ਸ੍ਰ. ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅੰਕੁਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਸੂਰਯੋਦਿਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ, ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਦੂਬੇ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਕੇ.ਐਮ. ਜੋਸੇਫ, ਜੇ.

1. ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ, 1860 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਆਈਪੀਸੀ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਧਾਰਾ 201, 304B ਅਤੇ 498A ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਤੇ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1961 ਦਾ 4। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 22.04.2004 ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਧੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਲਟੋ ਕਾਰ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇ B.Ed ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲੇ ਲਈ 2 ਲੱਖ ਉਸ ਨੇ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ ਵੀ ਉਸ ਨੇ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। 4 ਲੱਖ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੱਸ, ਸਹੁਰਾ, ਪਤੀ, ਜੀਜਾ ਅਤੇ ਭਰਜਾਈ ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਦਾਜ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਾਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਧੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸੀ। 08.09.2010 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਬੇਟੀ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜ਼ਿੱਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਧੀ ਦੀ ਸੱਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਏ ਹਨ। ਕਈ ਹਸਪਤਾਲਾਂ 'ਚ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਬੇਟੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਬੇਟੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸਹੁਰਾ, ਸੱਸ, ਨਨਾਣ, ਨਨਾਣ ਅਤੇ ਨਨਾਣ ਵੱਲੋਂ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 2007 ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਨੰਬਰ 721 ਦਰਜ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਬਿਆਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 178 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

2. ਇਸਦੇ ਬਾਅਦ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਧੀ, ਉਸਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਜਾਂ ਤਸ਼ੱਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਾਜ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498ਏ, 304ਬੀ ਅਤੇ 201 ਅਤੇ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1961 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3 ਅਤੇ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ।

3. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਮੈਰਿਟ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਲੈ ਕੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅੱਗੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ

ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੰਗੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

4. ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਲੀਵ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 04.12.2017 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

5. ਅਸੀਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"11. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਤੱਤ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 190(1)(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

12. ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਜੇਐਮ ਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ।

7. ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਹੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ: "

10. ਕੇਸ 2001 (43) ਏਸੀਸੀ 1096 ਪਾਖੰਡੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਚਾਰ ਵਿਕਲਪ ਹਨ:- (

1) ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਉਹ ਧਾਰਾ 190(1)(ਬੀ) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਹੈ।

(3) ਉਹ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਬੇਢੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(4) ਉਹ ਧਾਰਾ 190(1)(ਏ) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸਮਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 200 ਅਤੇ 202 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੋ। ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

8. ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮਰਹੂਮ ਪਤਨੀ/ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਧੀ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਇਹ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਸਾਲ 2004 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਬਿਮਾਰੀ ਲੱਗ ਗਈ। ਇਲਾਜ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਧੀ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

9. ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹਸਪਤਾਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਮੌਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ:

ਮੌਤ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਜਯਾ ਤਿਵਾਰੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 31 ਸਾਲ, ਔਰਤ W/o. ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਤਿਵਾੜੀ ਆਰ/ਓ ਪਿੰਡ ਸੋਰਾਈ, ਸੈਫਾਬਾਦ, ਪੱਟੀ ਪ੍ਰਤਾਪਗੜ੍ਹ ਯੂ.ਪੀ. ਜਿਸ ਨੂੰ 09.10.07 ਨੂੰ ਰਾਤ 10.29 ਵਜੇ ਇਸ ਟਰੱਸਟ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਏ. ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੈਪਟੀਸੀਮੀਆ c ਸਾਹ ਦੀ ਤਕਲੀਫ ਦੇ ਕੇਸ ਵਜੋਂ 10.10.2007 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 8.00 ਵਜੇ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਰਡੀਓ ਪਲਮਨਰੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ।"

10. ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਸੈਪਟੀਸੀਮੀਆ ਸੀ ਸਾਹ ਦੀ ਤਕਲੀਫ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਡੀਓ ਪਲਮੋਨਰੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਇਸ ਨੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ।

11. ਉਸ ਨੇ ਗਵਾਹ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਲਈ ਮਨਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਕਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

12. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਕਿਉਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304ਬੀ ਅਤੇ 201 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498ਏ ਨੂੰ. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵੱਲ ਦਿਵਾਇਆ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498ਏ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304ਬੀ ਅਤੇ 201 ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ, ਇੱਕ ਨਜ਼ਰ

13. ਅਭਿਨੰਦਨ ਝਾਅ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿਨੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ 1 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਬਦਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਜਾਂ ਅਧੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅੱਗੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹੋਵੇ।

14. ਇਹ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਭਿਨੰਦਨ ਝਾਅ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀ ਹੈ: “

13. ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕੋਡ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸਮੀਕਰਨ 'ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ' ਜਾਂ 'ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ' ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਾਲੇ

ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂਅਲ ਵਿਚ, ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 170 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ 'ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਧਾਰਾ 169 ਅਧੀਨ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਤਾਂ 'ਰੈਫਰਡ ਚਾਰਜ', 'ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ', ਜਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 'ਸਾਰਾਂਸ਼'।

15. ਐਚ.ਐਸ. ਬੈਂਸ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਮਾਲ ਸੇਵਿੰਗ-ਕਮ-ਡਿਪਟੀ ਸੈਕਟਰੀ ਵਿੱਤ, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ) 2, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 173 ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਧਾਰਾ 169 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਿਰਫ ਦੋ ਵਿਕਲਪ ਸਨ - (i) ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। (ii) ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸਦੇ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ।

16. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਐਚ.ਐਸ. ਬੈਂਸ (ਸੁਪਰਾ), ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ:

6. ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਕਈ ਕੋਰਸ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਧਾਰਾ 203 ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਉਹ ਧਾਰਾ 204 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੁਦ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਫਿਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ

ਖਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਫਿਰ ਧਾਰਾ 173(1) ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ। ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਧਾਰਾ 190(1)(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜੇ ਜਾਂ ਖੋਜੇ ਗਏ ਤੱਥ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਿੱਟੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਇਹ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡੇ ਬਿਨਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਕਰੋ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 156 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 200, 203 ਅਤੇ 203 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। 204. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 173(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤਿੰਨ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ: (1) ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕੋਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; (2) ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 190 (1) (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਇਹ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਬਿਨਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; (3) ਉਹ ਮੂਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 190(1)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਤੀਜਾ ਬਦਲ ਅਪਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ

ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

17. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋ ਕੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ। ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ.

18. ਮਹੇਸ਼ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਬੀ. ਜਨਾਰਦਨ ਰੈਡੀ3 ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਉਸਨੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਕੇਸ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਫਾਈਨਲ ਹੋ ਗਿਆ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੀਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। "

12. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਖੜਾ ਹੋਵੇਗਾ; ਪਰ ਜੋ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਕਤ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

16. ਮੁਨੀਲਾਲ ਠਾਕੁਰ ਕੇਸ [1985 Cri LJ 437:1984 Pat LJR 774] ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਚਿੰਤਤ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ; ਜਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

17. ਜੋ ਸਵਾਲ ਇੱਥੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਉਠਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

18. ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਮੁੰਡ ਕੇਸ [1989 Cri LJ 1578 : (1989) 67 Cut LT 426] ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਫਿਰ ਇੱਥੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ: (Cri LJ pp. 1582-83, ਪੈਰਾ 6) “ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੰਭੀਰ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ 'ਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਚਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਅਤੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ।"

19. ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਵਿਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਹੋਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪਿਛਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 204 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇੱਕ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਮਥ ਨਾਥ ਤਾਲੁਕਦਾਰ ਕੇਸ [AIR 1962 SC 876 : 1962 Supp (2) SCR 297 : (1962) 1 Cri LJ 770] ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿਛਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਿਰਫ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਜਿੱਥੇ ਪਿਛਲਾ ਹੁਕਮ ਕਿਸੇ ਅਧੂਰੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਗਲਤਫਹਿਮੀ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਤੁਕਾ, ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਨਵੇਂ ਤੱਥ ਜੋ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਹੀਂ, ਵਾਜਬ ਲਗਨ ਨਾਲ, ਪਿਛਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋੜੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕਥਿਤ ਜੁਰਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

19. ਗੰਗਾਧਰ ਜਨਾਰਦਨ ਮਹਾਤਰੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ 4 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਇੱਕ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਉਭਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 190 (1) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 190(1)(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 200 ਅਤੇ 202 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ।

20. ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਖ਼ਬਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਚਰਚਾ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ:

"6. ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਖ਼ਬਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਰਿਹਾ ਹੈ. ਇੱਕ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਾਮਰੇਡ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ [(1985) 2 SCC 537:1985 SCC (Cri) 267 : AIR 1985 SC 1285] ਨੇ ਧਾਰਾ 173(2) ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਛਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੀ. 542, ਪੈਰਾ 4)

“ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ, ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) (i) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ, ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 173 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2)(i) ਅਧੀਨ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਨਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

9. ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 173(2)(i) ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਈ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਾਂ ਤਾਂ (1) ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ (2) ਅਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ (3) ਧਾਰਾ 156(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਤਿੰਨ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ (1) ਉਹ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ (2) ਉਹ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ (3) ਉਹ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਥਿਤੀ ਹੁਣ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 173(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 190(1)(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 190(1)(ਬੀ) ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੀ ਕਿ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਤਾਂ ਹੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਇਹ ਰਾਏ ਦੇਵੇ ਕਿ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਤੋਂ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 190 (1) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮੁੱਦਾ. ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 190(1)(ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਅਤੇ 202 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 200 ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 202 ਵੀ. [ਦੇਖੋ ਇੰਡੀਆ ਕੈਰੇਟ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ [(1989) 2 SCC 132 : 1989 SCC (Cri) 306 : AIR 1989 SC 885] .] ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ. ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਹਨ, ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦਰਜ

ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੇਸ [(1985) 2 SCC 537 : 1985 SCC (Cri) 267 : AIR 1985 SC 1285] ਵਿੱਚ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੋਟਿਸ ਨਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

21. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਗੰਗਾਧਰ ਜਨਾਰਦਨ ਮਹਾਤਰੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ: “

12. ਇਸ ਲਈ, ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਤਣਾਅ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਕਦੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਸੂਰਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇਰ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੇਸ [(1985) 2 SCC 537 : 1985 SCC (Cri) 267 : AIR 1985 SC 1285] ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

22. ਕਿਸ਼ੋਰ ਕੁਮਾਰ ਗਿਆਨਚੰਦਾਨੀ ਬਨਾਮ ਜੀਡੀ ਮਹਿਰੋਤਰਾ 5 ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰ ਲਈ ਜੋ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰੀਬ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਪੈਰਾ 4 ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: “

4. ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 27-1-1996 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰਥਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

23. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਮਤਭੇਦ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ: "

6. ਇਹ ਬਹੁਤ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਫਾਰਮ ਦਾਇਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 190 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਅੰਤਿਮ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਨਿਯਮਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 201 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੋਪਾਲ ਵਿਜੇ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਭੁਨੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿਨਹਾ[(1982) 3 SCC 510 : 1983 SCC (Cri) 110] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਉਲਟਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਸੀ।

24. ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ 6 ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਅਤੇ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਨੈਗੇਟਿਵ ਫਾਈਨਲ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੈਣ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਐਚ.ਐਸ. ਬੈਂਸ (ਸੁਪਰਾ)।

ਮਹੇਸ਼ ਚੰਦ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

25. ਇਹ ਉਹ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਲਏ ਗਏ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਜੇ ਵੀ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਵਚਨਬੱਧ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ, ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

26. ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 173 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ, ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ, ਕੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਰਦੇ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ।

27. ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਉਸ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਫਰਜ਼ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ. ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਉਸਦੀ ਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ

ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਨੋਟਿਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ: "...

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਸ਼ਿਵ ਸ਼ੰਕਰ ਓਝਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇੱਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜਯਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਗਵਾਹ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਧੀ 'ਤੇ ਹੋਏ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਨਹੀਂ'। ਮੈਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੀ ਮਾਤਾ ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਦੇਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਜਵਾਈ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

28. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਭਰਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਮਾਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੀ. ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਨੇ ਦਾਖਲਾ ਫਾਰਮ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮਰੀਜ਼ ਨੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀਜ਼ੇਰੀਅਨ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਬੁਖਾਰ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ। ਉਹ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਾਹ ਲੈ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਸਰੀਰ ਪੀਲੀਆ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਹ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਮਰੀਜ਼ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਸੈਪਟਿਕ ਸਦਮਾ ਅਤੇ ਕਈ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਸੀ। 08.10.2017 ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ।

29. ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨੱਥੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਮੁੱਢਲਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

30. ਅਸੀਂ ਨੋਟਿਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਧੇ ਸ਼ਿਆਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ

ਛਬੀ ਨਾਥ ਅਤੇ ਹੋਰ 7 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੂਰਿਆ ਦੇਵ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਰਾਏ ਅਤੇ ਹੋਰ 8 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਸਰਟੀਓਰੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲੇਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਮਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

31. ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਹੋਰ ਗੱਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੜ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ।

32. ਅਸੀਂ ਸੋਚਾਂਗੇ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦੋ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

33. ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਸਮੇਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਧੀ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਇੱਕ ਖੋਜ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਧੀ ਦੀ ਮੰਦਭਾਗੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 201 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਧਾਰਾ 498ਏ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲੂ ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ 4 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ

ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

34. ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਵੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਪੈਰਾ 2 ਵਿੱਚ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਹਵਾਲਾ ਹੈ। ਪੈਰੇ 3 ਤੋਂ 15 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਉਕਤ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਾਅਲਸਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਭਰਾ ਦੇ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ 'ਚ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 9 ਅਤੇ 10 ਅਕਤੂਬਰ, 2007 ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਨਹੀਂ ਗਈ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 09.10.2007 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਮੁਹੰਮਦ ਯੂਸਫ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ9 ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਲਿਆ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ, ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਅਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

35. ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ, ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੀ: “11. ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਾਏ ਗਏ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਧਾਰਾ 190(1)(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕੇਸ-ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ। ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੇ ਅਧਿਆਏ XV ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 200 ਅਤੇ 202 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 190(1)(ਬੀ) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਿਆ। ਵਿਰੋਧ

ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 190(1)(ਬੀ) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਬਾਹਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। " (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

36. ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਵੱਖਰਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

37. ਐਚ.ਐਸ. ਬੈਂਸ (ਸੁਪਰਾ), ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 190(1)(ਏ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ। ਦੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਧਾਰਾ 190 (1) (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਉਸ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਵੀ ਵਾਪਸ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਗਵਾਹ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 200 ਅਤੇ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 190(1)(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

38. ਮਹੇਸ਼ ਚੰਦ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 190(1)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਫਾਲੋ-ਅੱਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੀ. ਇੱਕ ਤੀਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧ/ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਖੜਾ ਹੋਵੇਗਾ।

39. ਕਿਸ਼ੋਰ ਕੁਮਾਰ ਗਿਆਨਚੰਦਾਨੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

40. ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੇਸ ਵਜੋਂ

ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 200 ਅਤੇ 202 ਅਧੀਨ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ।

41. ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਅਨੁਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਯਕੀਨਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੰਨ ਕੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਅਤੇ 202 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਿੱਟਿਆਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਾਵ, ਜੇਕਰ ਸਮੱਗਰੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਮਨਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 190(1)(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਅਧੀਨ ਗਵਾਹ। ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਉਪਾਅ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰੇ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦੇਵੇ। ਕੋਡ ਦੇ. ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

42. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਹੈ। ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਸੂਚਨਾਕਰਤਾ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਦਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਬੀਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਗਰਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ 10 ਵਿੱਚ, ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ, ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ

ਇਸਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਚੈਪਟਰ XVI ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਸਿਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 11 ਵਿੱਚ, ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ:

“4. … ਅਭਿਨੰਦਨ ਝਾਅ MANU/SC/0054/1967 (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਜੋ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, 'ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ।' ਹਰ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੂਚੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਧਾਰਾ 200 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ, ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਕੇਸ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ. ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿਰਫ਼ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿਚਲੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਵੱਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੇਸ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਕੇਸ ਬਣਨਾ।

43. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵੀਰੱਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਭੀਮਰੇਡੱਪਾ 12 ਵਿੱਚ, ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: “

9. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ, ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਉਭਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ: ਜਿੱਥੇ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ., ਪਰ, ਸਿਰਫ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਬੀ' ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 190 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ. ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ. ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(ਡੀ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੀ.ਸੀ., ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਜੁਰਮ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ,

ਜਿਸ ਲਈ, ਵਿਦਿਅਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 190(1)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੀ.ਸੀ. ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਟਾਈਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਆਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੀ.ਸੀ.

44. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(d) ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“(d) “ਸ਼ਿਕਾਇਤ” ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸੰਹਿਤਾ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂ ਅਣਜਾਣ, ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ. ਵਿਆਖਿਆ।- ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਜੋ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਗੈਰ-ਗਿਆਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

45. ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸੂਚੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਾਂਗੇ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ। ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੂਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

46. ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਵੱਲ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਅਤੇ ਆਗਿਆ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਸਹੁਰੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ।

47. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ, ਅਸੀਂ ਇਕ ਪਹਿਲੂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ

ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਾ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਧਿਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੀ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫਸਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਾਂ ਕੀ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?

48. ਇਹ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ Iris Computers Limited v. Askari Infotech Private Limited and others13 ਵਿੱਚ ਦੇਖੋ)।

49. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਸਪਸ਼ਟ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੈਰਾ 11 ਵਿੱਚ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਕੱਢਿਆ ਹੈ, ਵਿਰੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 190(1)(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕੋਡ. ਇਹ ਆਧਾਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਾਂਗੇ ਕਿ ਅਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 142 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

50. ਅਸੀਂ ਸੋਚਾਂਗੇ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਸੀ।

51. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਲਪਨਾ ਕੇ. ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ

ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate